

Knji

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE
„ELKROJ” MOZIRJE

Posebna izdaja

Leto 1987

Glavni urednik: Vida Skok

Naklada: 1200 izvodov

Tisk: Grafika Prevalje

S sklepom št. 421-1/72 z dne 13. 1. 1977
oproščeno plačila prometnega davka.

Pomembni mejniki v razvoju Elkroja

- 1947 – ustanovitev
ELKROJA
- 1970 – preselitev na novo
lokacijo na Prihovi
- 1972 – usmeritev v izvoz
- 1974 – prevzem delavcev
Konusa in posodo-
bitev proizvodnje
- 1976 – pričetek koopera-
cijske proizvodnje
- 1980 – zaključek izgradnje
in vselitev v novo
proizvodno halo na
Prihovi
- 1981 – združitev Toprove
TOZD v Soštanju z
Elkrojem
- 1985 – izgradnja proizvod-
nega obrata Luče
in nove proizvodne
hale v Soštanju
- 1986 – izgradnja proizvod-
nih objektov v Od-
žaku (BiH) in Alibu-
narju (Vojvodina)

40

Elkroj

ELKROJ DELA IN ZMAGUJE 40 LET

Štiri desetletja pomenijo veliko v življenju človeka, za razvoj podjetja sicer mnogo manj, pa vendar dovolj, da se pokaže sposobnost določenega kolektiva.

Za Elkroj bi lahko rekli, da njegovi delavci vseskozi potrjujejo sebe in primernost začrtane razvojne poti. V prvih Elkrojevih razvojnih korakih so bojevali njegovi delavci bitko za goli obstanek. V tej bitki so bili vztrajni in današnji Elkroj s svojim razvojem in razvojnimi ambicijami potrjuje, da so imeli prav.

Elkroj in njegov kolektiv sta vseskozi rastla tako v kvantitativnem kot kvalitativnem smislu. Nenehno smo povečevali prodajo in proizvodnjo, istočasno pa smo skrbeli za kakovost obeh. Kakovost pa je nekaj, kar se, dolgoročno gledano, bogato obrestuje.

Včasih se sprašujemo koliko smemo povečevati proizvodnjo ali celo to, če nismo že preveliki? Na to in podobna vprašanja je odgovorov sicer lahko več, pravilen pa je tisti, ki pravi, da se podjetje lahko širi le toliko, kolikor so njegovi prodajni kadri sposobni prodati na raznih in različnih trgih sveta. Ravno zaradi tega pogosto poudarjamo kadrovske razvojne komponente. Kljub temu, da se vseskozi zavedamo pomena kadrov, se v zadnjem času kaže, da smo še premalo štipendirali in izobraževali.

Danes moramo razmišljati drugače kot smo včeraj in jutri drugače kot danes. Vsak čas ali časovno obdobje ima svoje zahteve. Naša dolžnost je, da prisluhnemo zahtevam časa. Nekoč smo razmišljali kako zaposliti ne-

zaposlene delavce v svoji občini. Danes sežejo naši posegi mnogo dlje. Preko 2000 delavcev dela v Jugoslaviji za tržne potrebe Elkroja, to pa je podatek, ki se je zdel včeraj mnogim nedosegljiv cilj.

Zmagujemo že štiri desetletja, bomo zmagovali tudi jutri?

Prepričan sem, da bomo zmagovali tudi jutri. Za Elkrojev kolektiv vidim svetle perspektive, če bo kolektiv kot celota razumel in sprejel zahteve, ki jih pred nas postavlja današnji in jutrišnji dan. Zaradi tega pa stojijo pred vsemi subjektivnimi silami Elkroja še velike naloge na področju osveščanja delavcev.

Vseh štirideset let smo rastli v vseh pogledih. Rastel je naš izvoz na najzahtevnejša tržišča sveta, pa tudi prodaja na domačem trgu je rastla, saj sodelujemo z več kot 300 OZD doma in nekaj deset podjetij v tujini. Kljub temu ocenjujem, da imamo še velike razvojne možnosti, saj je svet vendarle velik, le sposobni moramo biti z njim enakopravno sodelovati.

Ob našem jubileju se zahvaljujem vsem sedanjim in bivšim delavcem Elkroja in delavcem naših poslovnih partnerjev, kajti brez vas in vašega dela Elkroj ne bi bil to, kar je. Želim dobrega sodelovanja tudi v prihodnje, kajti z dobrim sodelovanjem lahko še veliko naredimo za srečo nas vseh.

*Direktor DO Elkroj
Ivan Kramer, dipl. oec.*

ELKROJ OD ZAČETKA DO DANES

Naša delovna organizacija je bila ustanovljena v letu 1947, torej v letu delovnega poleta in naporov za obnovo opustošene domovine. V cilju, da se naše gospodarstvo razvije na novih, socialističnih temeljih, so se tedaj ustanovljala krajevna gospodarska podjetja, ki so združevala obrtnike in druge delavce v nove delovne skupnosti. Ta podjetja so bila pod neposrednim operativnim vodstvom takratnih krajevnih ali okrajnih ljudskih odborov, ki so bili tudi njihovi ustanovitelji, kajti v prvih povojnih letih še nismo poznali delavskega samoupravljanja v današnji obliki.

V Mozirju sta se takrat našla dva krojača, Franc Kokalj in Vlado Matko, ki sta dala pobudo za ustanovitev krojaške delavnice. Tako je takratni KLO – krajevni ljudski odbor – Mozirje dne 12. maja 1947 pod številko 1214-47 izdal odločbo o ustanovitvi gospodarskega podjetja z nazivom „Splošno krojaštvo KLO Mozirje“. Osnovna sredstva so predstavljali šivalni stroji obeh pobudnikov, ki sta jih dala podjetju v najem. Poslovodja delavnice, Franc Kokalj, je bil odgovoren predsedniku in tajniku KLO Mozirje. Delavnica, ki je bila kasneje preimenovana v „Krojaštvo šiviljstvo Mozirje“ je kot obrtno storitveno podjetje delovala vrsto let in zaposlovala od 3 do 7 delavcev. Šivali so oblačila po meri.

Leta 1954 je iz podjetja odšel Franc Kokalj, vodstvo podjetja pa je zato prevzel Vlado Matko, ki se je znašel v veliki zadregi zaradi pomanjkanja strojev. Z velikim trudom, lastnimi sredstvi in s posojilom zaposlenih delavcev je Matko uspel kupiti nekaj starih strojev, da je delo lahko steklo naprej. Prirojena podjetnost in želja po okrepitvi

Rojstna hiša Elkroja v Mozirju

podjetja sta direktorja Matka privedli do prvih poizkusov serijske izdelave oblačil. To se je zgodilo v letu 1959. Takrat 7 članski kolektiv je stopil v to leto z velikimi načrti in si smelo začrtal novo pot serijske proizvodnje. Odločneje so hoteli nastopiti na tržišču konfekcije in so v ta namen tudi spremenili ime svoje delavnice v „Elegantno krojaštvo“ oziroma skrajšano ELKROJ. Ta sprememba je bila vpisana v register gospodarskih organizacij pri okrožnem sodišču v Celju pod številko Fi 425/59 z dne 30. julija 1959.

S prehodom na poizkusno serijsko izdelavo konfekcije se je pričel ELKROJ hitreje razvijati. Z vsakim letom se je

povečalo število zaposlenih, sorazmerno pa je naraščala tudi realizacija. Proizvodno – poslovni prostori v stari „Grabnerjevi hiši“ sredi trga Mozirje so postali pretesni. ELKROJ je zato zaprosil skupščino občine Mozirje, da mu dodeli v upravljanje provizorij, ki je stal preko ceste. V teh prostorih si je ELKROJ najprej uredil delavnico oddelka po meri in upravne pisarne, kasneje t.j. leta 1968 pa je v teh prostorih nastala po večji rekonstrukciji službe, konfekcijska šivalnica s površino 130 m². Uprava Elkroja se je tisti čas preselila v zgornje prostore zdravstvenega doma, ki je nudil gostoljubje polni dve leti.

Velika proizvodnja in naporji za prodor na tržišče za proučevanje in osvajanje sodobnejše tehnologije in vodenje vedno večjega kolektiva so zrahljali zdravje takratnemu direktorju Matku, zato je ob koncu leta 1966 iz zdravstvenih razlogov dal odpoved in se umaknil v svojo zasebno delavnico. Po odhodu Vlada Matka, ki ga utemeljeno lahko imenujemo ustanovitelja Elkroja, je mesto direktorja prevzel Alfred Božič. Kot mlad in ambiciozen diplomirani ekonomist je kaj kmalu ugotovil, da ima ELKROJ možnost razvoja le z modernizacijo in osvajanjem sodobne tehnologije dela.

Prostorska izboljšava delovnega okolja v letu 1968 pa je bila vendarle le začasna. Zaradi skokovitega prodora serijske proizvodnje konfekcije na domačem tržišču je vzporedno rastla potreba po sodobnejši organizaciji proizvodnega procesa. Kolektiv se je zato v letu 1969 odločil, da bo pričel graditi nove tovarniške prostore na Prihovi. Proizvodnja je v novih prostorih stekla poizkusno že meseca julija 1970,

Zametki današnje proizvodnje

Delovni kolektiv se je vztrajno večal

formalna otvoritev nove tovarne pa je bila združena s praznovanjem občinskega praznika v začetku septembra.

Prostorska kapaciteta se je z novo tovarno povečala od prejšnjih skromnih 130 m² na 750 m² (proizvodna hala in skladišča), hkrati pa smo pridobili tudi novo upravno stavbo z lastno kuhinjo in jedilnico. Izgradnjo nove tovarne in nakup strojne opreme so Elcroju tistikrat omogočili s kreditnimi sredstvi: kreditna banka Celje, Trgovsko podjetje NAMA Ljubljana, Novoteks Novo mesto in Krapinska tekstilna industrija Krapina.

Širitev Elcroja se tudi sedaj še ni ustavila. Zaradi ugodnejših delovnih prostorov je proizvodnja naraščala še hitreje. Leta 1972 je ELKROJ pridobil nove proizvodne prostore v skupni površini 375 m², zaposlenih pa je bilo že preko 200 delavcev.

V letu 1972 se je ELKROJ prvič pojavil na tujem tržišču. Prvi tako imenovani „lohn“ posel, to je izvoz storitev, je bil opravljen za švicarsko firmo Zimmerman iz Züricha, kasneje pa je tekel izvoz storitev tudi v Zahodno Nemčijo, Avstrijo in Švedsko.

Leti 1973 in 1974 sta bili investicijsko zopet izredno živahni. ELKROJ je v teh letih prevzel in prekvalificiral večino delavcev iz obrata KONUS v Sp. Rečici, ki je bil ukinjen zaradi nerentabilnega poslovanja. Zgrajeni so bili novi proizvodni prostori s površino 750 m². KONUS iz Slovenskih Konjic je kot odškodnino za prevzete delavce brezplačno odstopil Elcroju potrebno strojno opremo. Število zaposlenih se je povečalo na 337.

V začetku leta 1975 je ELKROJ pridobil novo, sodobno kotlovnico, kjer so delovali kotel za proizvodnjo tehnološke pare, kotel za centralno kurjavo, trije kompresorji in agregat za proizvodnjo lastne električne energije, ki se aktivira, če je izpad v javnem omrežju.

Leto 1976 pomeni pomembno preokretnico v poslovni aktivnosti Elcroja. V tem letu se je namreč ELKROJ odločil za kooperacijsko proizvodnjo pri drugih konfekcijskih delovnih organizacijah, kar je bila posledica pomanjkanja lastnih kapacitet za proizvodnjo prodanih izdelkov. Delež kooperacijske proizvodnje kasneje narašča iz leta v leto.

V jubilejnem letu 1977 je ELKROJ zgradil novo upravno zgradbo, v kateri je sodobna kuhinja z jedilnico, razstaveni prostor in nekaj lepih pisarn. Ta objekt in opremo je ELKROJ financiral z lastnimi finančnimi sredstvi.

Ponovna prostorska utesnjenost je v letu 1978 narekovala kolektivu Elcroja, da je v tem letu položil temeljni kamen za izgradnjo sodobne proizvodne hale z vgrajenimi klimatskimi napravami. Investicija je bila zaključena leta 1980, urejeno pa je bilo tudi zunanje okolje z zelenicami in številnimi parkirnimi prostori. Pridobljeni so bili tudi prostori za industrijsko prodajalno, učilnico in knjižnico.

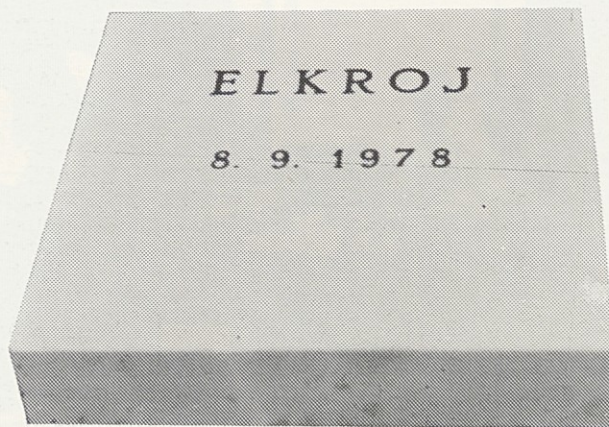
V drugi polovici leta 1979 je na lastno željo zapustil delovno organizacijo po dvanajstih letih uspešnega vodenja direktor Alfred Božič, njegova dela in naloge pa je prevzel Ivan Kramer, prav tako diplomirani ekonomist.

Leta 1981 se je z Elcrojem združila TOZD Konfekcija Šoštanj, ki je do takrat poslovala v okviru DO TOPER iz Celja. Enovita DO ELKROJ se je tako preoblikovala v delovno organizacijo z dvema temeljnima organizacijama in sicer: TOZD Konfekcija Mozirje in TOZD Konfekcija Šoštanj. Za dela skupnega pomena je bila ustanovljena Delovna skupnost skupnih služb.

Investicijska dejavnost Elcroja se je po letu 1981 na lokaciji Prihova umirila. Leta 1982 je bil odkupljen gasilski dom. Vsakoletne težave z energetskimi viri pa so bile povod, da je pričel ELKROJ razmišljati o napeljavi toplovoda iz sosednjega GLIN-a. Projekt je bil realiziran leta 1985.

V letu 1985 je ELKROJ usposobil in aktiviral dve pomembni investiciji in sicer meseca septembra nov obrat v Lučah, meseca decembra pa je bila otvoritev nove proizvodne hale TOZD Konfekcija Šoštanj v Šoštanju. V tem letu je bila odprta tudi nova industrijska prodajalna v Tržiču.

Razvojna politika Elcroja je na območju občine Mozirje že „izčrpala“ delovni potencial, zato se je usmerila v širitev svoje dejavnosti na manj razvita območja občin drugih republik. Tako je ELKROJ v začetku leta 1984 podpisal z občino Odžak iz SR Bosne in Hercegovine sporazum o združevanju dela in sredstev z namenom, da skupno financirata izgradnjo tovarne konfekcije v Odžaku. Med viri financiranja so prevladovala sredstva sklada za financiranje hitrejšega razvoja nerazvitih, ELKROJ pa je dal tej tovarni svoj „know how“. Tovarna v Odžaku je bila aktivirana meseca aprila 1986. Enako tovarno kot v Odžaku je ELKROJ zgradil skupaj z družbeno politično skupnostjo občine Alibunar v Alibunarju v Vojvodini. Tovarna je začela obratovati meseca julija 1986. Oba objekta imata

Temeljni kamen nove proizvodne hale na Prihovi

K razvoju Elkroja so pripomogle tudi delovne akcije članov kolektiva

v svoji sestavi tudi industrijski prodajalni. V aprilu 1987 je bila odprta še prodajalna v Slovenj Gradcu, že šesta po vrsti.

Ni dvoma, da je bila poslovna aktivnost Elkroja od njegove ustanovitve pa do danes, to je v štiridesetih letih, izredno uspešna. Elkrojevi izdelki so si

utrli pot tudi na inozemsko tržišče. Vztrajno sta naraščali zaposlenost in produktivnost, rasel pa je tudi osebni in družbeni standard zaposlenih. Z izgradnjo tovarn v manj razvitih občinah drugih republik pa je Elkroj prispeval svoj delež k zmanjševanju stopnje nezaposlenosti in k hitrejšemu razvoju materialne osnove manj razvitih.

SAMOUPRAVLJANJE SKOZI 40 LET

Dne 12.5.1947 je bila ustanovljena krojaška delavnica Mozirje. V njej so bili zaposleni le štirje delavci. Vodil jo je poslovodja Franc Kokalj iz Mozirja.

Že ob ustanovitvi so imeli PRAVILA GOSPODARSKEGA PODJETJA KLO MOZIRJE. Obsegala so dve strani. V njih je zapisano, kdaj je bila delavnica ustanovljena, kdo jo vodi, kdo podpisuje firmo, s kakšnimi sredstvi razpolaga. Navedeno je, da osnovna sredstva obstajajo iz inventarja KLO, za obratna sredstva pa so zaprosili za posojilo pri državnem denarnem zavodu v Celju v znesku 15.000 din in iz rednega zaslužka.

Za sklepanje pogodb je bilo pooblaščenno operativno vodstvo KLO Mozirje po predlogih poslovodje podjetja.

Za sprejem na delo in prenehanje dela so se uporabljali obstoječi predpisi prav tako tudi za plačevanje mezd, nagrad udarnikom, iznajditeljem in delavcem, ki se posebno izkažejo.

Že takrat so imeli strokovni svet, ki so ga sestavljali poslovodja, člana izvršnega odbora KLO Mozirje in po potrebi en član iz stroke. Prisoten je moral biti tudi član sindikata.

Ko je vodenje delavnice v letu 1954 prevzel Vlado Matko, se je krojaška delavnica preimenovala v Krojaštvo in šiviljstvo Mozirje, nato pa v letu 1959 v

Elkroj – proizvodnjo modne konfekcije Mozirje. Takšno ime ima še danes. Postopoma so uvajali serijski način dela in takrat je število zaposlenih začelo rasti. V letu 1961 je bilo zaposlenih 18 delavcev, v letu 1966 pa že 68. V letih 1961/62 je celoten kolektiv opravljala funkcijo delavskega sveta. Izvoljen je bil predsednik zbora delavcev. Prvi predsednik zbora delavcev je bil Ludvik Štrukelj. Prvi delavski svet so ustanovili leta 1963 in je štel 5 članov. Njegov predsednik je bil Alojz Janko.

Delovno organizacijo so obiskali tudi številni predstavniki družbenopolitičnega življenja

Preživljali so težke čase. Člani delavskega sveta so se skupno z vodstvom odločali za nadaljnji razvoj in se v ta namen odrekli delitvi osebnih dohodkov in skupni porabi.

Število zaposlenih se je močno povečalo po letu 1967, ko je vodstvo podjetja prevzel direktor Alfred Božič, dipl. oec. Že leta 1970, ko se je Elkroj preselil v nove prostore na Prihovi, jih je bilo 167, leta 1975 351 in leta 1979 418.

Elkroj se je v tem času tudi kadrovsko krepil. Pridobival je tehnične in druge kadre glede na tedanje potrebe. Zanimivi so cilji, ki so bili določeni v resoluciji razvoja za obdobje 1975 – 1980, in sicer:

1. doseči evropski nivo produktivnosti dela
2. doseči nadpovprečno kvaliteto proizvodov
3. doseči optimalno organiziranost služb v podjetju
4. doseči izpolnjevanje obveznosti do poslovnih partnerjev v dogovorjenih rokih na vseh področjih
5. ustvariti optimalni finančni rezultat
6. doseči nadpovprečne OD v panogi
7. izsolati ustrezne kadre v skladu s kadrovsko politiko podjetja,
8. rešiti stanovanjski problem zaposlenih,

V ta namen je bila v letu 1975 izpeljana organizacija podjetja v tem smislu, da je bilo 5 sektorjev, in sicer: splošni sektor, komercialni sektor, finančno-računovodski sektor, sektor priprave dela in razvoja in proizvodni sektor. Naknadno sta bila ustanovljena še plansko-analitsko-informativni sektor in sektor kooperacije. Z ustanovitvijo temeljnih organizacij leta 1981 se je proizvodni sektor preoblikoval v TOZD Konfekcija Mozirje in si kot službo priključil tudi dotedanji sektor kooperacije, plansko analitsko informativni sektor pa je bil vključen v finančno računovodski sektor. K Elkroju se je takrat združila Toprova temeljna organizacija v Šoštanju kot TOZD Konfekcija Šoštanj, istočasno pa je bila za dela

skupnega pomena ustanovljena Delovna skupnost skupnih služb. Takšna organizacija obstaja še danes.

Od leta 1979 vodi Elkroj Ivan Kramer, dipl. oec. Za obdobje po letu 1980 je značilno širjenje Elkroja in pridobivanje novih proizvodnih kapacitet izven obstoječe lokacije na Prihovi. Ko se je leta 1981 združila z Elkrojem Toprova temeljna organizacija združenega dela v Šoštanju in se je do tedaj enovita delovna organizacija reorganizirala v delovno organizacijo z dvema temeljnima organizacijama združenega dela in Delovno skupnostjo skupnih služb, smo v vsaki temeljni organizaciji sprejeli ustrezne samoupravne akte in izvolili samoupravne organe, enako tudi na nivoju delovne organizacije. Tako imamo danes štiri delavske svete, štiri samoupravne delavske kontrole, tri komisije za delovna razmerja in eno skupno disciplinsko komisijo. V vsaki temeljni organizaciji so tudi družbenopolitične organizacije, ki so povezane v konferenco na nivoju delovne organizacije ter delegacije za zbor združenega dela in samoupravne interesne skupnosti. Na ta način je v upravljanje delovne organizacije vključeno veliko število delavcev in je dana možnost za vplivanje na poslovanje in odločanje v delovni organizaciji in izven nje.

Tudi za zadnje obdobje je značilno stalno povečevanje števila zaposlenih. V letošnjem letu znaša to število že 850. S tem je Elkroj postal že srednje velika delovna organizacija. S samoupravnimi sporazumi o združevanju dela in sredstev je povezana z dvema delovnimi organizacijama modne konfekcije v Odžaku in Alibunarju. Ti dve delovni organizaciji sta organizirani tako, da imata poleg proizvodnje le minimalno režijo in se dela skupnega pomena opravljajo zanje v DO Elkroj na Prihovi. Na tak način je v delo Elkroja vključenih še dodatno 500 delavcev.

RAZVOJ TEHNOLOGIJE

Tehnologija je v letih obstoja Elkroja napravila veliko in pomembno pot. Medtem, ko se je začela prva proizvodnja z enostavnimi stroji na nožni pogon in navadnimi likalniki, se danes lahko pohvalimo s specialno strojno opremo, ki zagotavlja visoke proizvodne učinke.

V pogledu tehnološkega razvoja in s tem povečevanja proizvodnih kapacitet je za Elkroj pomembnejše obdobje od leta 1968 dalje. Z uvedbo dela v treh izmenah brez prostih dni v še obstoječih prostorih Elkroja v Mozirju in pridobitvijo ustreznih tujih virov sredstev so se ustvarili pogoji za izgradnjo nove proizvodne hale in upravne zgradbe na Prihovi, takrat pa je bila nabavljena tudi prva oprema iz uvoza, od firm Dürkopp in Testa.

Proizvodnja nekoč (1959)...

Pokazala se je potreba po tehnoloških kadrih, zato so bile dane tudi prve štipendije za šolanje na srednji konfekcijski šoli v Kranju in modno modelarski šoli v Mariboru. Formirale so se službe vzorčnega oddelka, tehnološke priprave, nabave – prodaje. Lokacija Elkroja je bila na področju, kjer ni bilo enakih ali sorodnih proizvodenj, zato si je moral sam priskrbeti in vzgojiti potrebne kadre, s tem pa so bili dani prvi temelji za nadaljnje načrtno delo.

Tehnologija se je razvijala na spoznanjih v svetu in na podlagi informacij, pridobljenih iz izkušenj sorodnih proizvodenj v svetu in doma. Razvoj tehnologije je bil osnovan na proizvodnji hlač, ki so ostale osnovni proizvod vse do danes.

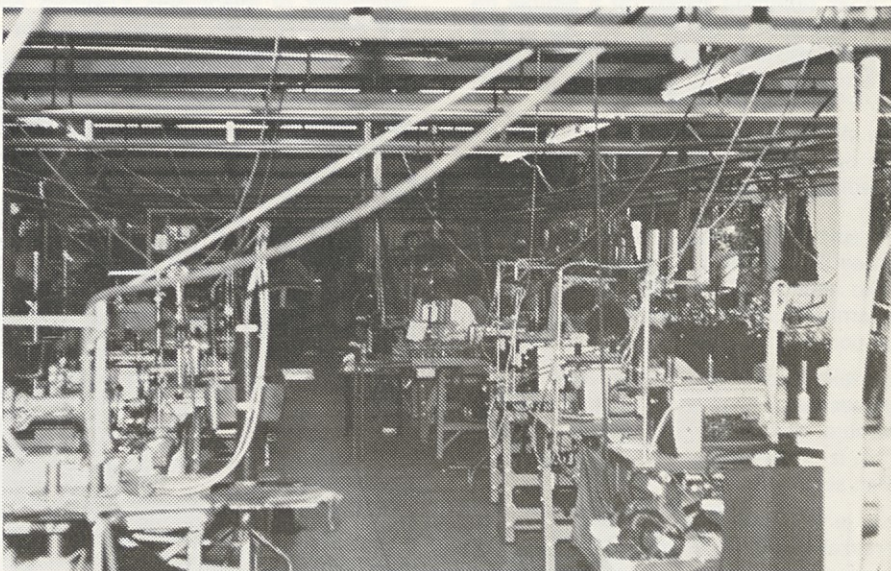
Prva pomembnejša sprememba takrat obstoječega ročnega risanja je bila v letu 1972 uvedba priprave narisov s pomočjo fotokopiranja, kar je še vedno del postopka tudi pri današnjih višjih tehnologijah obdelave podatkov za pripravo delovnega naloga, kot tudi pri elektronski

obdelavi podatkov s pomočjo računalnika. Za izračun časovnih normativov se je prejšnji sistem „Refa“ zamenjal z WF sistemom, ki je agresivnejši in ob celotni njegovi zakonitosti izloči subjektivni faktor in s tem izključuje možnost uporabe neustreznih podatkov.

Z uvedbo visečega transportiranja naših izdelkov v letu 1975 se je v procesu šivanja ustvaril prisiljen vrstni red izdelave operacij, ki je omogočil boljši in enostavnejši pregled nad celotnim tehnološkim dogajanjem v skupinah in olajšal terminsko načrtovanje proizvodnje.

S temi preverjenimi spoznanji se je tehnološki razvoj Elkroja aplikativno nadaljeval na vseh področjih – lokacijah, kjer si je delovna organizacija ustvarila današnje kontrolirane proizvodne kapacitete.

V osemdesetih letih je prišlo do velikega povečanja proizvodnje za potrebe domačega in tujega trga. V tem času smo uspeli kljub uvoznim omejitvam s pomočjo SOUR PIK Zlatibor, RO Mladost Čajetina uvoziti vso opremo, ki je dopolnila

... in danes

manjkajočo in staro obstoječo. Za tem se je nabavila tudi oprema za likalnico v Nazarjih ter oprema za proizvodnjo v objektih v Odžaku in Alibunarju. Po grobih ocenah je bilo poleg domače tehnološke opreme nabavljenih iz uvoza preko petsto šivalnih in likalnih strojev in zgrajenih pet proizvodnih hal. (Nazarje, Šoštanj, Luče, Odžak, Alibunar).

Takšno je današnje stanje, še vedno pa se pojavljajo potrebe, ki so že sprožile določene aktivnosti in sicer po posodo-

bitvi krojilnice, izgradnji novih skladiščnih prostorov, avtomatski obdelavi podatkov priprave proizvodnje ter novih prostorih za službe priprave proizvodnje.

Ves tehnološki razvoj se je odvijal izredno hitro. Nenehno je potrebno spremljati svetovni razvoj naše branže, izbrati in uvesti tisto, kar nam za naše pogoje najbolj ustreza in nam omogoča doseganje evropskega nivoja produktivnosti in kvalitete.

SKRB ZA ČLOVEKA

Skrb za človeka, delavca je danes eno od zelo pomembnih vprašanj in se mu posveča velika pozornost, saj se zavedamo, da je zdrav in zadovoljen član delovnega kolektiva pogoj za doseganje dobrih poslovnih rezultatov; prav tako pa so dobri poslovni rezultati osnova in pogoj za zadovoljstvo človeka, saj se le preko tega lahko zadovoljujejo osebne in skupne potrebe zaposlenih in širše družbene skupnosti. Torej gresta poslovna uspešnost in družbeni standard tesno z roko v roki.

Za prva leta obstoja Elkroja je bilo značilno, da so rezultati dela po meri in kasneje prvi začetki serijske proizvodnje doščali samo za golo preživetje. Sčasoma so zaposleni delavci s trdim delom in odreknanji ustvarili kapital, ki je omogočal širitev proizvodnje, z njo pa tudi možnost doseganja ostanka dohodka in postopno izboljšavo življenjskega standarda.

V povojnih letih pionirji Elkroja niso poznali pravice do dopusta, niso poznali pojma družbene prehrane in niso niti pomišljali, da bi jim kdo preskrbel prevoz na delo in z dela.

Za časa dela v rojstni Grabnarjevi hiši so si delavci nosili hrano od doma, s preselitvijo v prostore preko ceste so odhajali na malico v bližnjo gostilno, vendar so si le-to sami plačevali. Na delo so se vozili v glavnem s kolesi. Ob izgradnji prvih prostorov na Prihovi so namenili tudi prostor kuhinji. Kmalu je s širitvijo in rastjo število zaposlenih postala le-ta premajhna, zato se je leta 1978 z izgradnjo nove poslovne stavbe namenil prostor v pritličju zgradbe za sodobno kuhinjo in jedilnico v obliki in prostornini, ki jo ima še danes. Stroški prehrane se v veliki meri pokrivajo iz ustvarjenih prihodkov, nekaj sredstev za te namene izločimo iz sklada skupne porabe, le nezaten delež pa odpade za pokrivanje delavcem v obliki lastne udeležbe.

Pospešeno zaposlovanje delavcev z vseh koncev doline je zahtevalo organiziran prevoz na delo. Nekaj časa so se delavci vozili z rednimi avtobusnimi zvezami, od aprila 1983 pa so zagotovljeni pogodbeni prevozi v smereh iz Luč, Nove Štife, Šmihela, Mozirja, Lepe njive, ureja pa se

tudi ustrezen prevoz s Pobrežja, ki omogočajo pravočasen in udoben prihod na delo in obenem najmanjšo izgubo časa zaposlenih. Prevozi so urejeni tudi iz okolice Šoštanja.

Skrb za delavca se odraža tudi v preskrbi delovne obleke in obutve, rednih zdravstvenih pregledih in v zadnjem času v uvedbi obratne ambulante oziroma zagotovitvi zdravnice, ki prvenstveno skrbi za delavce Elkroja. Z namenom preprečiti oziroma omiliti določene poklicne bolezni, smo rezervirali 5 minut dnevno za razgibanje oz. telovadbo med delovnim časom.

Pomena rekreacije za delovnega človeka so se zavedali že zelo zgodaj in si v preteklosti vzeli več časa za to. Danes ugotavljamo, da je tovrstna osveženost v Elkroju premalo prisotna. Za rekreacijo je premalo zanimanja zato so tudi ure telovadnice, rezervirane za naše delavce, preslabo obiskane.

Elkroj ima velik posluš za kulturna dogajanja. Tako smo nemalokrat povabili v svojo sredo priznane umetnike s področja gledališča, glasbe, v naših prostorih je bilo več likovnih razstav, nastopov raznih ansamblov in pevcev, zopet z že-

ljo približati kulturo človeku oziroma ga razvedriti. V prostorih Elkroja je bila uvedena tudi sodobna knjižnica, ki se lahko pohvali s pestrim izborom najrazličnejših zvrsti literature, ki so jo delavci sprejeli za svojo in jo radi obiskujejo.

Delovna disciplina in intenzivnost dela sta sestavni del Elkroja. Da bi si delavec za trakom vsaj za trenutek lahko oddahnil, smo uvedli v proizvodni hali v določenih urah med delovnim časom odprt bife, kjer je možno ločeno od proizvodne linije popiti kavo, čaj ali sok. Delavcem, ki delajo v težjih pogojih dela (likalnica) pa je na voljo brezplačna pijača v obliki mineralne vode ali čaja.

Elkroj v svojem začetku zaradi bitke za obstoj ni imel na voljo sredstev za stanovanjsko izgradnjo delavcev. Konec šestdesetih let je poslovni rezultat prvič dopuščal, da so se namenila določena sredstva tudi za te namene. Sprva so se sredstva namenjala predvsem za individualno stanovanjsko izgradnjo. Tako smo v sedemdesetih letih s pospešenim

Šport in rekreacija – sestavni del zgodovine Elkroja

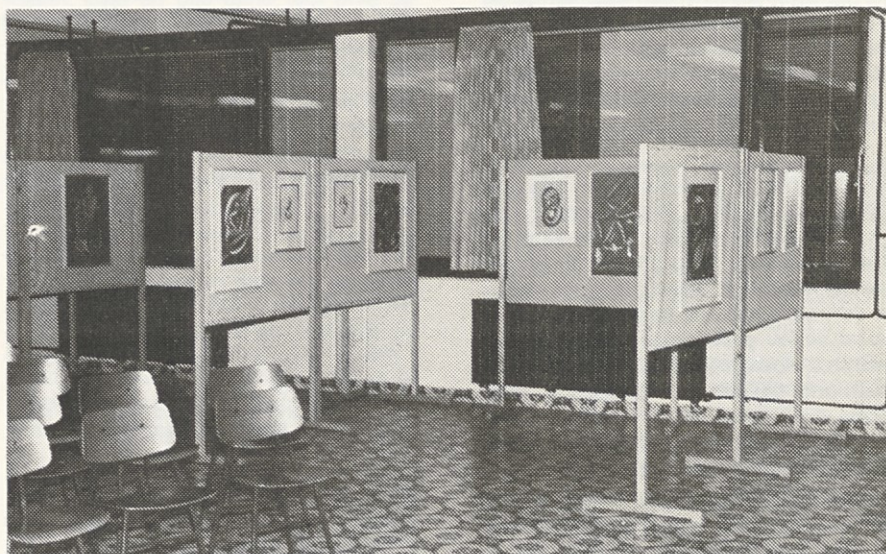
izločanjem sredstev za individualno stanovanjsko izgradnjo omogočili in pomagali številnim članom kolektiva, da so si zgradili svoje lastne hiše ali jih adaptirali. Prva družbena stanovanja smo pridobili sredi sedemdesetih let v stanovanjskih blokih v Mozirju, kasneje v Nazarjih in v letu 1986 tudi v Lučah. Skupno s še 4 stanovanji, ki jih bomo pridobili v naslednjem letu na Rečici in enim stanovanjem v Gornjem gradu bomo na področju občine Mozirje razpolagali s skupno 28 stanovanji od tega 4 garsonjerami, 10 enosobnimi, 1 enoinpolsobnim, 12 dvosobnimi in enim dvoinpolsobnim stanovanjem. V Šoštanju so v letih priključitve k Elkroju (po letu 1981) uspešno pridobili 8 stanovanj, od tega 5 enoinpolsobnih in 3 dvosobna stanovanja v Šoštanju, Titovem Velenju in Šmartnem ob Paki. V osemdesetih letih je bilo torej obdobje pridobivanja družbenih stanovanj, zato je manj sredstev ostajalo za individualno stanovanjsko izgradnjo. Izvedene ankete o potrebah zaposlenih delavcev kažejo, da bo ponovno potrebno več sredstev nameniti za individualno stanovanjsko izgradnjo, zlasti še zaradi oteženih pogojev stanovanjske izgradnje.

Skrb za delavca se ne konča z odhodom mimo vratarnice, zato se je v zadnjih letih posvečalo veliko pozornosti tudi počitku delavcem med dopustniškimi dnevi. Tako smo v letu 1982 kupili počitniški dom v Maslenici pri Zadru z 20 ležišči, v letih 1985, 1986 in 1987 pa smo kupili še po 2 počitniški prikolici, ki jih med dopustniškimi dnevi postavimo v bližnje obmorske kraje, predvsem v Istro.

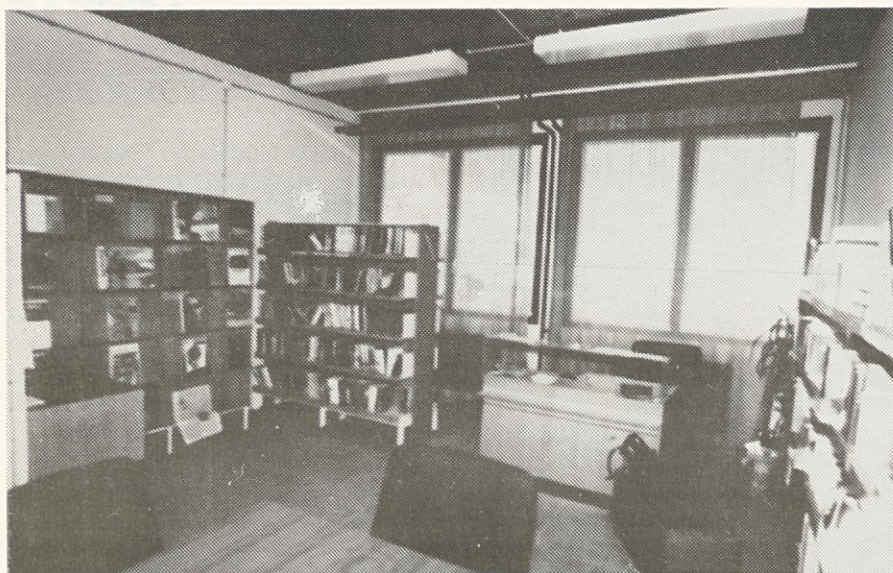
Poleg omenjenih počitniških zmogljivosti smo v letu 1986 kupili še počitniško hišico v Čatežu, ki je zasedena skozi vse leto in služi tudi preventivnemu zdravstvenemu varstvu delavcev.

Z ene od številnih prireditev v Elkroju

Likovna razstava v jedilnici Elkroja

Ljubiteljem branja je na voljo pestra izbira knjig

Elkroj je v svojem razvoju spoznaval, da je premalo pozornost delavcu samo na njegovem delovnem mestu. Zato je po svojih zmogljivostih namenjal tudi določena sredstva za širšo družbenopolitično skupnost, za okolje iz katerega prihajajo njegovi člani kolektiva. Tako je Elkroj sodeloval pri različnih akcijah v posameznih KS, imel posluš za kulturno in športno dejavnost in delovanje prostovoljnih društev, ki so tudi z njegovo pomočjo dosegali lepe uspehe, pa tudi ponesli ime Elkroja po domovini in tujini.

Pogled nazaj razkriva pestro dejavnost Elkroja v skrbi za delovnega človeka.

Rezultati, ki smo jim priča danes, so odraz različnih možnosti v posameznih obdobjih, pa tudi od tega, čemu se je v posameznem obdobju posvečala večja pozornost.

Oddih v počitniškem domu v Maslenici

Skrb za okolje

JUBILANTI

Prav je, da se ob delovnih jubilejih, sploh, če je ta jubilej polnih 40 let, spomnimo ljudi, ki so ostali zvesti Elkroju dolgo vrsto let. Jubilate bi lahko določili po različnih kriterijih; mi smo se odločili za kriterij „leta zvestobe Elkroju“.

Kot jubilate tako pojmujemo vse tiste, ki bodo tekom letošnjega leta poklonili Elkroju svojih 25 in več let dela in tako pripomogli, da je Elkroj danes to, kar je.

To so:

	leta
1. Gnader Pepca (v pokoju)	33
2. Planovšek Majda	28
3. Kolenc Francka	28
4. Slemenšek Franc	27
5. Štrukelj Ludvik	27
6. Atelšek Pepca (v pokoju)	26

7. Bezovšek Amalija	26
8. Jeraj Olga	26
9. Laznik Agica	26
10. Benda Hilda	25
11. Goltnik Vida	25
12. Kovač Fanika	25
13. Krivec Marija	25
14. Letojne Terezija	25
15. Pečnik Marija	25
16. Poličnik Veronika	25
17. Špeh Jožica	25
18. Turk Pepca	25
19. Završnik Rozika	25
20. Žehelj Milica	25
21. Brezovnik Antonija	25

Izmed omenjenih smo sklenili podrobno predstaviti štiri, ki so živeli z Elkrojem najdlje in so še danes delovni člani našega kolektiva:

SLEMENŠEK FRANC

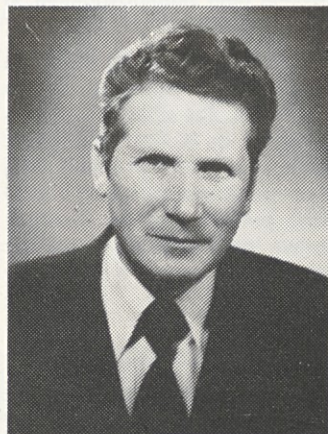
Elkroj, oziroma takratna uprava KLO podjetij Mozirje je zabeležena v njegovih delavski knjigi s 1.6.1947. Se pravi, da je bil med začetniki Elkroja.

Delo je steklo v prostorih poslovodje Kokalj Franca, 19. marca 1948 pa so se preselili v Grabnerjevo hišo v Mozirju. Franc se še živo spominja, kako so selili „opremo“ v nove prostore. Vsa delovna sredstva, ki so jih takrat imeli, so bila: šivalni stroj, 2 likalnika, „povšter“ za likanje in pupa. Vse to so prepeljali v nove prostore enostavno z vozom. Kmalu nato so pridobili še en šivalni stroj, last Matko Vlada. Prišel je iz Maribora in je predstavljal za delavnico precejšnjo pridobitev.

Boj za obstanek je bil hud. Delovnega časa, kot ga poznamo danes, niso poznali, prav tako tudi ne letnega dopusta. S trdim delom in večkratno negotovostjo so preživljali mesec za mesecem. Po dveh letih dela je Slemenšek odšel k vojakom, nato pa se odločil za delo v rudniku, kjer je vztrajal 8 let, do leta 1958.

Povratak v krojaško delavnico je v njegovi delavski knjigi zaznamovan kot „Krojaštvo-šiviljstvo Mozirje“. Delal je izdelke po meri. Od takrat je kljub še vedno težkim razmeram in pogojem dela ostal zvest Elkroju do danes. Spominja se, da se je v letih 1958 in 1959 začelo bolj serijsko delo. Takrat so se zaposlili tudi novi delavci, ki so začeli s tovrstno proizvodnjo. Osebni dohodki takrat so bili zelo slabi, spominja se, da so bili na „GLIN-u“ za polovico boljši, vendar so pri delu kljub vsemu vztrajali.

Organov upravljanja v današnji obliki ni bilo, cel kolektiv je bil „delavski svet“.

Slemenšek Franc

Slemenšek že vrsto let dela kot končni kontrolor. Zadovoljen je s svojim delom in ponosen na svoja leta v Elkroju, čeprav je moral vanje vtakati veliko svojega napora in se odreči marsičemu, da je Elkroj v svojih zametkih sploh obstal. In ni mu žal za to.

PLANOVŠEK Majda

V Elkroju se je zaposlila aprila 1959. Izučila se je na Rečici, v delavnici pri Matku delala izpit, potem ostala nekaj časa doma, dokler je zaradi potrebe aprila niso poklicali na delo. Takrat se je začel uvajati prvi trak konfekcije, delali so delovne obleke in dežne plašče. Pravo serijsko proizvodnjo so začeli uvajati potem, ko so se naročila povečala in so zaposlili prvega trgovskega potnika tov. Prodnika. Tedaj so že proizvajali hlače, ki so ostale osnovni proizvod do danes.

Planovšek Majda

Spominja se, da so tudi že takrat zaradi sezonske proizvodnje morali na dopust že v mesecu juniju. Vsa leta je bilo prisotno varčevanje, imeli so spoštljiv odnos do dela in nadrejenih. Majda je začela kot šivilja, nato postala mojstrica, v poskusu uvedbe moških mojstrov v proizvodnji je 5 let delala vzorce kot vzorčna krojačica, ker pa poskus ni uspel, je ponovno prevzela dela skupinovodkinje, ki jih opravlja še danes.

Ponosna je na naš Elkroj in zdi se ji prav, da damo temu visokemu jubileju primerno obeležje. Želi si, da bi se Elkroj razvijal še naprej, da bi končno postavili nove skladiščne prostore in s tem rešili tudi problem težkih pogojev dela v likalnici. Vročina pritiska tudi do šivalnice, klima naprave pa ne delajo tako, kot bi si človek želel.

KOLENČ Francka

Kolektivu Elkroja se je pridružila oktobra 1959, torej takrat, ko se je delavnica že imenovala Elegantno krojaštvo. Pred tem se je izučila v Gornjem gradu, delala leto in pol v Ljubljani, da si je kupila šivalni stroj, nato pa se z lastnim strojem vred zaposlila v Elkroju. Problem s stroji je bil tako pereč, da so sprejemali na delo le delavce s šivalnimi stroji. Kot zanimivost je Francka povedala, da so

šivali in sami sebe normirali, da so prišli do osnovnih normativov. Postopek izdelave hlač so razdelili na štiri dele, ker so bili štirje delavci in vsak je moral opraviti svoje delo. Nadomestiti je bilo potrebno tudi vsak morebitni odhod k zobozdravniku in to največkrat med malico. Bilo je obdobje, ko so delali v štirih izmenah in so prišli na vrsto vsakih 6 ur in delali 6 ur skupaj,

Kolenc Francka

tudi ob sobotah in nedeljah, tako da pogosto sploh niso vedeli, kdaj morajo v službo. Poleti se je vozila iz Bočne po makedamski cesti s kolesom, pozimi je stanovala v Mozirju. Nadurnega dela v začetku niso plačevali, prav tako je moral vsak sam nositi stroške popravila svojega stroja. Leta 1962 je Francka prevzela dela izmenovodje in to delo opravlja še danes. Tudi ona z veseljem pričakuje praznični dan in je ponosna na to, kar je ustvarila skupaj s svojimi sodelavci v vseh 28 letih. Bilo je že tako kritično, da je hotela zamenjati službo, še, ko je bila mlada in se odseliti drugam, vendar problem stanovanja in pripadnost kraju in dolini sta jo obdržala v tem okolju.

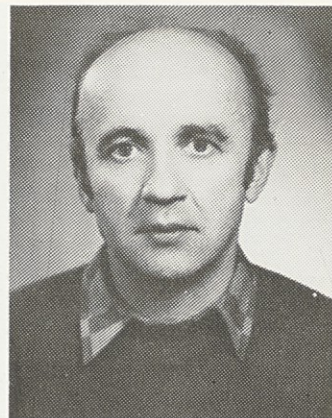
Problemi so prisotni še danes, predvsem proizvodnja za izvoz zahteva nove in nove napore, zlasti, ker njena skupina dobiva v delo najrazličnejše artikule za najrazličnejše tuje partnerje. Vsak naročnik ima svoje zahteve, svoje specifičnosti, zato upravičeno želi, da bi se njena skupina končno specializirala za določeno vrsto proizvodov oz. manjše število različnih naročnikov.

ŠTRUKELJ Ludvik

V Elkroju se je zaposlil decembra 1960. Že pred tem je doma delal za tržne potrebe Elkroja delovne obleke, ker v delavnici ni bilo na voljo strojev. Delal je v oddelku konfekcije. Spominja se, da se

je število delavcev s šestdesetih letih znatno povečalo in da so precej napora vložili v priučevanje novozaposlenih. Tudi takrat so bili prisotni roki v proizvodnji, da so delali bolj kot danes, čeprav niso imeli tako strogih norm, ker so delali na mnogo slabših šivalnih strojih.

Bilo je prisotno tekmovanje med delavci. Ludvik pravi, da je bila takrat prisotna drugačna zavest do dela in sredstev, kot je danes. Delali so po cele dneve in to z veseljem. Nisi si upal upreti nadurnemu delu, nihče ni vodil računa o tem, kako boš prišel na delo in kako se boš vračal. Danes prevečkrat ljudje zahtevajo vse urejeno, šele nato se odločijo za delo v kolektivu. Ludvik je okusil skoraj vsa dela v proizvodnji, saj je delal kot šivalec za strojem, v krojilnici, odpremi, v Nazarih je pričel kot šabloner, delal kot kontrolor, vodja skupine, nato prevzel dela vodje krojilnice, ki jih opravlja tudi danes.

Štrukelj Ludvik

Veliko izkušenj ima, zato ga boli slabši odnos mladih kadrov do starejših izkušenih ljudi, ki bi jim s svojimi izkušnjami v marsičem lahko pomagali. Sicer je Ludvik zadovoljen in pravi, da mu je danes boljše kot nekdaj.

Vsem jubilantom je skupno to, da živijo z DO, ji pripadajo, da jim ni vseeno, kako je danes in kako bo jutri. Edini so si, da današnji časi niso takšni, kot so bili včasih, da so doživeli mnogo lepih, pa tudi težkih trenutkov.

Vsem, ki so s svojim delom in izkušnjami soustvarjali naš Elkroj, se ob visokem jubileju iskreno zahvaljujemo za njihov prispevek in jim želimo še veliko delovnih zmag in dobrega počutja med nami.

POMEMBNEJŠA PRIZNANJA IN POHVALE

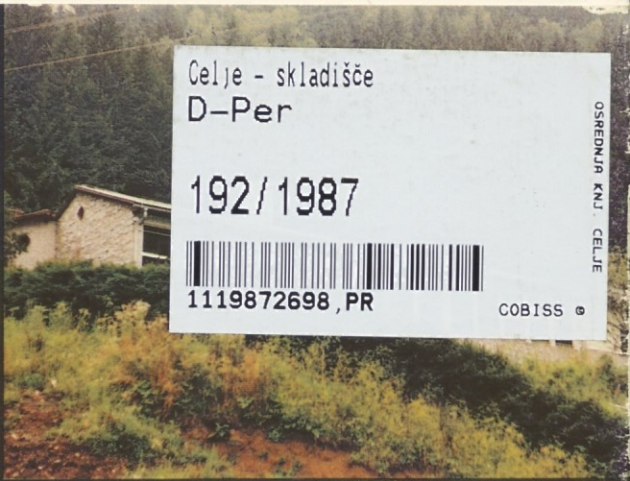
1. *Diploma Ljubljanskega zmaja 1972*
2. *Srebrna medalja Sarajevskega sejma – TEKSTIL – MODA – LJEPOTA 1983*
3. *Diploma Sarajevskega sejma – TEKSTIL – MODA – LJEPOTA 1983*
4. *Plaketa Zveznega odbora Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega boja Jugoslavije za poseben prispevek pri delu in razvoju organizacije ZZB NOV in za uresničevanje njenih zastavljenih ciljev – 1984*
5. *Priznanje Rdečega križa Slovenije za zasluge za krvodajalstvo – 1983*
6. *Priznanje Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo za ustvarjalno in prizadevno delo ter dosežene uspehe pri razvoju splošne ljudske obrambe 1984*
7. *Priznanje Medobčinskega koordinacijskega odbora Vlaka bratstva in enotnosti SR Slovenije za zasluge in poseben prispevek pri organiziranju in razvoju manifestacije Vlaka bratstva in enotnosti, povezovanju in sodelovanju narodov SR Srbije in SR Slovenije*
8. *Plaketa Savinjsko-Šaleške gospodarske zbornice Titovo Velenje za izredne zasluge in dosežke pri razvoju gospodarstva.*

9. *Priznanje za uspešno poslovno sodelovanje ter razvijanje dobrih medsebojnih odnosov – Vegrad Titovo Velenje ob 30-letnici obstoja*

Prejeli smo še vrsto priznanj od naših dobaviteljev, kupcev in raznih organizacij v občini ter izven nje.

Celje - skladišče
D-Per

192/1987

1119872698, PR

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

